

**REKABET GÜCÜ
STRATEJİSİ OLARAK
KÜMELER VE YIĞILMA
EKONOMİLERİ**

Doç. Dr. Necla AYAŞ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2017

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçla kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-2396-04-9

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Kitap Adı

Rekabet Gücü Stratejisi Olarak
Kümelere ve Yığılma Ekonomileri

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Rahime DİLMEN

Yayıncı Sertifika No

25465

Yazar

Doç. Dr. Necla AYAS

Baskı ve Cilt

Özyurt Matbaacılık

DOI

10.37609/akya.1987

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

TEORİK YAKLAŞIMLAR ÇERÇEVESİNDE REKABET GÜCÜNÜN AÇIKLANMASI 3

1.1. Mikro Düzeyde Rekabet Gücü Olgusu ve İşletmelerin Rekabet Unsurları	3
1.1.1. İşletmelerin Kaynakları	4
1.1.2. İşletmelerin Yetenekleri	4
1.2. Sektörel Rekabet Gücü Olgusu	6
1.3. Bölgesel Rekabet Gücü ve Bölgesel Farklılıklar	7
1.3.1. Bölgesel Rekabet Gücü	7
1.3.2. Bölgesel Farklılıklar	8

2. BÖLÜM

TEORİK YAKLAŞIMLARIN REKABET GÜCÜ OLGUSUNA BAKIŞ AÇISI 11

2.1. Geleneksel Yaklaşımlarda Rekabet Gücü	11
2.2. Porter ve Rekabet Gücü Teorisi	12
2.2.1. Rekabet Gücünün Temel Belirleyenleri	13
2.2.1.1. Üretim Koşulları	14
2.2.1.2. Talep Koşulları	18
2.2.1.3. Bağlı ve Destek Sektörler	21
2.2.1.4. Piyasa Yapısı ve Rekabet Stratejileri	22
2.2.2. Rekabet Gücünün Dışsal Belirleyenleri	25
2.2.2.1. Devletin Ekonomiye Müdahalesi	25
2.2.2.1.1. Müdahaleci Yaklaşım	27
2.2.2.1.2. Piyasa Yaklaşımı	28
2.2.2.1.3. Modern Devlet Anlayışı	28
2.2.2.2. Küresel Gelişmelerin Rekabet Gücüne Etkisi	31
2.2.3. Rekabet Gücünün Gelişme Aşamaları	32
2.2.3.1. Faktör GÜdümlü Gelişme Aşamaları	33
2.2.3.2. Yatırım GÜdümlü Gelişme Aşamaları	34

2.2.3.3. Yenilik GÜdümlü Gelişme Aşaması	35
2.2.3.4. Refah GÜdümlü Gelişme Aşaması	36

3. BÖLÜM

REKABET GÜCÜ STRATEJİSİ OLARAK KÜMELER 39

3.1. Kümelerde Gelişme Dinamiği Olarak Yığılma Ekonomileri	43
3.2. Yerelleşme ve Kentleşme Ekonomileri	44
3.2.1. Yerelleşme Ekonomileri	44
3.2.2. Kentleşme Ekonomileri	49
3.3. Statik ve Dinamik Yığılma Ekonomileri	51
3.4. Negatif Pozitif Yığılma Ekonomileri	55

4. BÖLÜM

KÜMELERDE REKABETÇİ SÜREÇ 57

4.1. Maliyetler	57
4.2. Kalite	58
4.3. Esneklik	59
4.4. Hız	60

5. BÖLÜM

KÜMELERDE REKABETÇİ GELİŞMENİN SÜREKLİLİĞİNİ SAĞLAYAN SÜREÇLER 63

5.1. Yerel Üretim Süreci	63
5.1.1. Hazırlık Aşaması	64
5.1.2. Olgunlaşma Aşaması	65
5.1.3. Yayılma Aşaması	65
5.2. Yaratıcılık ve Yenileşme Süreci	69
5.3. Kültürel Bütünleşme Süreci	71

6. BÖLÜM

KÜMELERDE REKABETÇİ GELİŞMENİN PERFORMANS ÖLÇÜTLERİ 75

6.1. Piyasa Payı	75
6.2. İstihdam Oranı	77
6.3. İşletmelerin Sürekliliği	77
6.4. Büyüme Hızı	78
6.5. Verimlilik	79

7. BÖLÜM

KÜMELENME ÖRNEKLERİ 81

7.1. İtalya Modeli	81
7.2. Tayvan Modeli	83
7.3. Hindistan Örneği	84
7.4. Güney Afrika: Kenya ve Western Cape Örneği	85

ÖNSÖZ

Bölgeler arasındaki gelişme farklılıklarının ve yol açtığı sorunların artması, bölgesel gelişme farklılıklarının nedenlerine ve sonuçlarına yönelik akademik ve politik ilgiyi de arttırmıştır. Ekonomik gelişme farklılıklarının ve sonuçlarının araştırıldığı literatüre göre, bölgesel gelişme farklılıkları ile ekonomik faaliyetlerin coğrafi konumlanması arasında organik bir bağın olduğunun ileri sürülmesi, ekonomik coğrafyanın tekrar gündeme gelmesini sağlamıştır.

Geleneksel yaklaşımda, coğrafyanın ekonomik etkileri, işletmelerin kuruluş yeri faktörleri ile ilişkilendirilmektedir. İşletmenin kuruluş yeri olarak iş çevresinin, performans kriteri olarak işletmelerin maliyet ve verimliliği üzerindeki etkileri, doğal konumsal avantajlar ile açıklanmıştır.

II. Dünya Savaşı sonrasında, ülkeler, ve bölgeler arasında görülen ciddi gelişme farklılıkları ve çözümüne yönelik arayışlar, yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına yol açmıştır. 1990'lı yılların başında literatüre giren Porter Yaklaşımı ve Ekonomik Coğrafya Yaklaşımı söz konusu yeni yaklaşımlardandır. Porter yaklaşımında, coğrafyanın ekonomik etkileri; işletmenin iş çevresinin, işletmenin rekabet gücüne etkilerini açıklamaya yöneliktir. Rekabet gücü ve belirleyenlerine sistematik bir teorik çerçeve sunan Porter yaklaşımı, uzun bir süre rekabet gücü çalışmalarının temelini oluşturmuştur.

Ekonomik coğrafya ve sonrasındaki gelişmeler ise, coğrafyanın ekonomik etkilerinin açıklanmasında işletmenin konumsal avantajları ile birlikte, ekonomik faaliyetin yığılma etkilerine de dikkat çekmekte, ekonomik faaliyetlerin yığılmasıyla meydana gelen dışsallıklar üzerinde durmaktadır. Coğrafya yaklaşımında, Porter yaklaşımında varlığı öne sürülen ancak fiziksel varlığı üzerinde durulmayan küme olgusu, coğrafya yaklaşımıyla birlikte somut bir yapıya dönüşmekte, ekonomik faaliyetin başarısı bakımından kümelerin fiziksel koşullarına açıklık getirilmektedir.

Bu kitap, geçmişten günümüze bölgesel gelişme ve bölgesel gelişmenin temel dinamiğini oluşturan rekabet gücü olgusundaki değişimi kavramsal ve kuramsal bakış açısıyla ortaya koymaktadır. Doktora tezi ve bilimsel araştırma projesi olarak tasarlanan çalışma, belirli güncelleme ve düzenlemelerle kitap biçimine dönüştürülmüştür.

Yedi bölüm olarak tasarlanan kitabın birinci bölümünde, teorik yaklaşımlar çerçevesinde rekabet gücü olgusu, çeşitli coğrafi ölçeklerde rekabet gücü ve unsurları ile rekabet gücü olgusunun değişen içeriği incelenmiştir. İkinci bölümde tarihsel süreç içinde teorik yaklaşımların rekabet gücüne bakış açısı değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde son yıllarda alternatif bir yaklaşım olarak kümeler ve kümelerdeki gelişme dinamikleri üzerinde durulmuş, dördüncü bölümde, kümelerde ortaya çıkması beklenen rekabetçi sürecin unsurları ele alınmıştır. Beşinci bölümde kümelerde rekabetçi gelişmeyi sağladığı öne sürülen süreçler, altıncı bölümde ise kümelerde rekabetçi gelişmenin performans ölçütleri açıklanarak, uluslararası literatürde küme örnekleriyle kitap tamamlanmıştır.

Doç. Dr. Necla AYAŞ
Zonguldak, Nisan 2017

KAYNAKÇA

- AKIN, B.: "Rekabetçi Üstünlük ve Teknoloji: Küresel Bir Yaklaşım" Verimlilik Dergisi, MPM Yayınları, 1999/4.
- ALTUNBAŞ, D.: "GOÜ'lerde Kent ve Ekonomik Mekanda Dış Yatırımlar", Uludağ Üniversitesi, İİBF Fakültesi Dergisi, Cilt XII. Sayı: 1-2, (Mart-Kasım 1992).
- ARNDT, O. and STERNBERG, R.: "Do Manufacturing Firms Profit From Intraregional Innovation Linkages? An Empirical-Based Answer", European Planning Studies, (August 2000).
- BAİR, J. and GEREFFI, G.: "Local Clusters In Global Chains: The Causes And Consequences of Export Dynamism In Torreon's Blue Jeans Industry", World Development, Vol. 29, No.11, 2001.
- BAPTİSTA, R. and SWAN, P.: "Do Firms in Clusters Innovate More", Research Policy, 1998.
- BAPTİSTA, R.: "Productivity and Density of Local Clusters: Technical University of Lisbon, (February 2000).
- BEE, A.Y and ROBERTS, J.: "Firm-Level Evidence an Productivity Differentials and Turnover in Taiwanese Manufacturing", Journal of Development Economics, Vol. 66, 2001.
- BİNGÖL, N.: "İllerde Ekonomik Büyüme İmalat Sanayinde Yerleşme ve Dışsal Ekonomiler (1980-1995)", DPT Uzmanlık Tezleri, Yayın No. 2570, Şubat 2001.
- BOTTAZİ, L.: "Globalization and Local Proximity in Innovation: A Dynamic Process", European Economic Review(45), (Sep.2000).
- BRACZKY, H.J., COOKE P., and HEIDENRICH, M.: Regional Innovation Systems: The Role of Governance in a Globalized World. UCL Press, U.K: 1998.
- CISHOLM, M.: "Replans in Recession and Resurgence", London: Pitman Publishing, 1996.
- CLARKSON, K. And MİLLER, R.L Industrial Organization Theory Evidence and Public Policy, Mc Graw-Hill, International Editions, Economic Series, 1982.
- COOKE, P.: Reinventing The Region: Firms, Clusters And Networks In Economic Development, Ed. S.W. Damiels, Longman, 1996, s.310.

- ÇAPOĞLU, G.: Türkiye İstikrar İçinde Nasıl Kalkınır? Ankara: Adım Yayıncılık, 1992.
- ÇİVİ, E.: Rekabet Gücü: Literatür Araştırması. Yönetim ve Ekonomi, 8(2), 21-38, 2001.
- D. MAİLAT, "Interaction Between Urban Systems and Localized Productive Systems: An Approach to Endogeneous Regional Development in Terms of Innovative Milieu", European Planning Studies, (October 1998), s.89.
- DAVUT L., Sanayi İktisadı Piyasa Yapısı ve Unsurları, Ankara: İmaj Yayıncılık, Yayın No. 13, 1994.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI: Tekstil ve Giyim Sanayi (S BYKP, ÖİKR). Ankara: 2001
- DICKERSON, K.G.: Textiles and Apparel In The International Economy, Newyork: Macmillian Publishing Company, 1998.
- DİNÇ, M. and HAYNES, K: "Regional Efficiency in the Manufacturing Sector: Integrated Shift-Share and Data Envelopment Analysis", Economic Development Quarterly Thousands Oak, May 1999.
- DİNLER, Z.: Bölgesel İktisat, Bursa: Ekin Kitabevi, 1994, s.9.
- DOĞAN, Ö. İ.: "Rekabet Gücünün Gelişimi", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 14, 2000.
- DOHSE, D. : "Technology Policy on The Regions: The Case of The Bio-Regio Contest", Research Policy 29 (2000).
- DUYGULU, A. "Döviz Kuru İstikrarının Ekonomik İstikrar Açısından Değerlendirilmesi", D.E.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:13, Sayı:1, Yıl:1998.
- ERKAL, M.: İktisadi Kalkınmanın Kültürel Temelleri, G.b., İstanbul: Der yayınları, No: 266, 2000.
- ERKAN, C.: Küreselleşme ve Avrupa Topluluğu Karşısında Türkiyenin Rekabet Yeteneği, İzmir: Takav Yayıncılık, 1993.
- ERKAN, H.: Sosyo-Ekonomik Bölgesel Gelişme; Teorik ve Uygulamalı Bir Yaklaşım, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1997.
- EŞKİNAT, R. ve YILDIRIM, K.: Endüstriyel Ekonomi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: No.826, 1994.
- EUROPEAN BRİFİNG.: "Towards 2006: European Union Regional Policy and UK Local Government", European Planning Studies. (December 1998).
- FUJITA, M., KRUGMAN, P. and VENABLES, A.: "The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade, London: The MIT Press, 1999.
- FUJITA, M., and JACQUES-F. T.: "Does geographical agglomeration foster economic growth? And who gains and loses from it?" The Japanese Economic Review 54.2 (2003): 121-145.
- GEREFFİ, G.: "International Trade and Industrial Upgrading in The Apparel Commodity Chain", Department of Sociology, Duke University, (May 1999).

- GIANNETTI, M.: "The Effects of Integration on Regional Disparities: Convergence, Divergence or Both?", *European Economic Review*, 46(2002).
- GIBBON, P.: "Upgrading Primary Production: A Global Commodity Chain Approach", *World Development*, Vol.29, No.2. 2000.
- GIERSCH, H.: *Urban Agglomeration and Economic Growth*, Publication of the Egan Sohmen Foundation, Newyork,1995.
- GUERRIERI, P. IAMMARINO, S and PIOTROBELLI, C.: *The Global Challenge To Industrial Districts*, Northampton U.S.A.:Edward Elgar Publishing, 2001.
- HELMSİNG, B.:"Development And Change " Blackwell Publishers, Vol:2, No:2, (March 2001).
- HENDRY, J. BROWN and R. DEFILLIPPI, " Regional Clustering Of High Tecyhnology Based Firms: Opto Electronics In Three Countries", *Regional Studies*, Cambridge: April 2000, Vol.34, s.129.Jersey: 1994, s.271
- HENDRY, J. BROWN and R. DEFILLIPPI: "Regional Clustering Of High Tecyhnology Based Firms: Opto Electronics In Three Countries", *Regional Studies*, Cambridge: Vol.34, April 2000.
- HERCE, J.A. and LUCİO, J.:"The Effects of Externalities on Productivity Growth in Spanish Industry" *Regional Science and Urban Economics*(32).2002.
- HIRSCHMAN, A. O: *The Strategy of Economic Development*, New Haven, Yale University Press, 1958.
- HİÇ, M.: *Büyüme ve Gelişme Ekonomisi*, Yeni Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1994.
- HSING, Y.T.: "Trading Companies in Taiwans Fashion Shoe Networks", *Journal of International Economics* 48(1999).
- İstanbul Ticaret Odası.: *Türkiye'de Serbest Rekabetin Gelişmesini Engelleyen Faktörler*, İTO Yayını.1995.
- J. ALDEN and s. BOLAND, *Regional Development Strategies a European Perspective Association*, London: 1988, s.49.
- JAP, S.:"Perspectives of Joint Competitive Advantages in Buyer-supplier Relationships", *International Journal of Research in Marketing*, No.18, 200.
- KELEGAMA, S.: "Impadiments to Promoting Backward Linkages From The Garment Industry in Sri Lanka", *World Development*, Vol:27, No:8, 200.
- KOTLER, P, JATUSRIPITAK, M. and MAESİNCEE, L.: *Ulusların Pazarlaması: Ulusal Refahı Oluşturmada Stratejik Bir Yaklaşım, Çeviri: Ahmet Buğdaycı. İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*, 1997.
- KÜÇÜKER, C.: *Anadoluda Hızla Sanayileşen Kentler: Denizli Örneği*, Ankara: Türkiye Ekonomi Kurumu,1998.
- LEE, Y.J., and ZANG, H.: "Urbanization and Regional Productivity in Kroean Manufacturing", *Urban Studies*, Nov. 1998.

- LINDAHL, D. and BEYERS, W. "The Creation of Competitive Advantage by Producer Service Establishment", *Economic Geography*, Worcester; (jan1999).
- LUCIO, J. and HERCE, J.: "The Effects of Externalities on Productivity Growth in Spanish Industry" *Regional Science and Urban Economics*(32).2002.
- LYNCH, R.: *Corporate Strategy*, London: Pitman Publishing, 1997.
- M. GIANNETTI, "The Effects of Integration on Regional Disparities: Convergence, Divergence or Both?", *European Economic Review*, 46(2002), s.549.
- MAÏLAT, D.: "Interaction Between Urban Systems and Localized Productive Systems: An Approach to Endogeneous Regional Development in Terms of Innovative Milieu", *European Planning Studies*, (October1998).
- MARKUSEN, J. *Productivity, Competitiveness, Trade Performance and Real Income: the Nexus Among Four Concepts*. Minister of Supply and Services, Canada, 8.1992.
- MARSHALL, A.: *The Economics of Industry*, Bristol: Thoemmes Pres, 1994.
- Marshall, Alfred. 1920. *Principles of Economics*. London: MacMillan.
- MARTIN, P. and OTTAVIANO, G.I.: "Growing Locations Industry Locations in a Model of Endogenous Growth", *European Economic Review*, 43 (1999).
- MCCORMICK, D.: "African Enterprise Clusters and Industrialization; Theory And Reality". *World Development*. 1998.
- MOOMAW, R.L.: "Agglomeration Economies: Are They Exaggerated by Industrial Aggregation?" *Regional Science and Urban Economics*, April 1997.
- MORGAN, R. and HUNT, S.: "Relation-Based Competitive Advantage: The Role of Relationship Marketing in Marketing Strategy", *Journal of Business Research*, No.46, 1999.
- MUTLU, S.: "Regional Inequalities In Turkey", *Journal of Economic And Administrative Studies*, Vol.3, No.2, (Summer1989).
- MÜLLER and S. THOMAS, "Culture and Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Focus of Central and Innovativeness", *New York: Journal of Business Venturing*, - No:16,2000, s.58.
- NADVÍ, K.: "Collective Efficiency and Collective Failure: The Response of The Suilkat Surgical Instrumental Cluster to Global Quality Pressures", *World Development*, Vol.27, No.9, 1999.
- Nakamura, Ryohei. "Agglomeration economies in urban manufacturing industries: a case of Japanese cities." *Journal of Urban economics* 17.1 (1985): 108-124.
- OMEREGIE, M. E. and KENNETH, T.: "Measuring Regional Competitiveness in Oilseeds Production and Processing in Nigeria. A Spatial Equilibrium Modelling Approach", *Agricultural Economics*, Vol:26, Issue:3, 1997.
- ÖCAL, H.: "Kaynaklara Dayalı Rekabet Modeli ve Stratejik Değerler Olarak Kaynak ve Yeteneklerin Analizi" *Afyon Kocatepe Üniv. İİBF. Dergisi*, Cilt:3, Sayı.1, 2001.
- ÖĞÜT, İ.: "Sosyo-Ekonomik Sisteme Katkıları Açısından KOBİ'ler" *Selçuk Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:4, Yıl:1999.

- PANICIA, I.: "Industrial Disricts: Evaluation and Competitiveness in Italian Firms, Maas-sachusatts: Edwar Elgar Publishing, 2002.
- PARTRIDGE, D. and RICKMAN, S.: "Static and Dynamic Externalities: Industry Com-
position and State Labor Productivity, A panel Study of States" Chapel Hill: Southern
Economic Journal , Oct.1999.
- PITT, L., EWING, M. and BERTHON, P.: "Turning Competitive Advantage Into Custo-
mer Equity", Business Horizons, (September-October 2000).
- POLET, K. and MOMDEN, K.: "An Endogeneous Aproach to Regional Economic Deve-
lopment: The Emergence of Wales", European Planning Studies, (Dec1996).
- POPPE, M.: "Regional Resource Inventory And Assesment Of Potensials For Local Deve-
lopment", World Development., (Aug2001).
- PORTER, M. E.: "Location, Competition and Local Clusters in A Global Economy" Eco-
nomic Development Quarterly, Vol.14, Issue.1, (Feb.2000).
- PORTER, M.E.: The Competitive Advantage of Nations, Macmillian Press,1990.
- R. BAPTISTA,"Productivity and Density of Local Clusters: Technical University of Lisbon,
(February 2000), ss.129-134
- RABELLOTTI, R.:"Is there An Industrial District model? Footwear District İn İtaly and
Mexico Compared", World Development, Vol.23, No.1,1995.
- REINHART, R. and PENES, W.: "Latin Americas New Economic Model: Micro Responses
and Economic Restructuring", World Development, Vol.28, No.9, Great Britain: 2000.
- S. MARTHIN, Industrial Economics: Economic Analysis and Public Policy, Sec Ed. New
C.
- S. MÜLLER and S. THOMAS, "Culture and Entreprenurial Potential: A Nine Country
Study of Focus of Central and Innovativennes", New York:Journal of Business Ventu-
ring,No:16,2000, s.58.
- SANJAYA, L.: "Competitiveness Indices and Developing Countries: An Economic Evaluator
of the Global Competitiveness Report", World Development, Vol.29, No.9, 2001.
- SAPANCALI, F. : "Üretimde Esnek Yapılanma, İşgücü Organizasyonları, Değişim ve En-
düstri İlişkileri", Verimlilik Dergisi, MPM Yayınları,1998.
- SCHMITZ, H.: "Global Competition and Local Cooperation:Success and Failure in The
Sinos Walley, Brazil" World Development, Vol.27, No.9, 2001.
- SCOBIE, M., MORTALI, S., PERSAUD, S. and DOCILE, P.: "The Italian Economy in The
1990's, London and Newyork: European Economic and Finansal Centre, 1996.
- SEYİDOĞLU, H.: Uluslararası İktisat, 11.b., İstanbul: Güzem Yayınları, 1996.
- SMITH, A.: An Inquiry into the Nations and Causesof The Wealth of The Nations, Camb-
ridge: Hackett publishing, Company,1993.
- STAMER, J.M.: Technology, Competitiveness and Radical Policy Change: The Case of
Brazil", Berlin: German Development Instute,1997.

- STAMER, J.M.: "How to Promote Clusters: Policy Experiences From Latin America", World Development, Vol.27, no.9,1999.
- TEMEL, A., TANRIKULU, K., YENER, N.ve YALÇIN, C.: "Türk Ekonomisinin Rekabet Gücündeki Gelişmeler", DPT Yayınları, 1995,
- TEWARI, M.: "Successful Adjustment in Indian Industry: The Case of Ludhiana's Woolen Knitwear Cluster", World Development, Vol. 27, No.9, 1999.
- THISSE, F. and YPERSELE, T.: "The Challenge Raised By Metropolization And Fiscal Competition in Economic Development", World Development, World Economy, Vol. 22, Issue. 9. (Dec1999).
- WAÏTS, M. and VANDEGRIFT, J.: "The Achilles Of Future Economic Growth: The Workforce Development Challenge", Economic Development Review, Vol.16, Issue. 3, (Dec.1999).
- WESTHEAD, P., M. WRİGHTE and ÜÇBAŞARAN, D.: "The Internalizaiton of New and Small Firms: A Resource-based View", Journal of BusinessVenturing, 2001.
- WHEELER, H.: "Search, Sorting and Urban Agglomeration", Chicago: Journal of Labor Economics, (October.2001).
- YUAN, L. and SHENGLIANG, D.: "A Methodology For Competitive Advantage Analysis And Strategy Formulation: An Example in a Transitional Economy", European journal of Operational Research 118(1999).
- ZIONA, A.: "Cluster Case Studies: The Marriage Of Quantitive and Qualititive Information For Action", Economic Development Quarterly; Thousand Oaks, (Feb. 2000).